

สีล : สร้างสังคมสันติสุข

“สังคมเคารพกฎหมาย”

สำนักงานกิจการยุติธรรม

“สิล : สร้างสังคมสันติสุข” (Sila : Path to Peace)

ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระเมธีวชิรบัณฑิต, ศ.ดร.

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาสันติวัฒนธรรมและสันติศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุทัย สติมัน

อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาเอก
สาขาวิชาสันติวัฒนธรรมและสันติศึกษา

ที่ปรึกษาสำนักงานกิจการยุติธรรม

พ.ต.ท.ดร.พงษ์ธร ธีบุญศิริ

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม

นางสาวปริญญช จริตจิตร

ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

เรียบเรียงเนื้อหา

นางสาวปริญญช สันติวงษ์

นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ

นางสาววราลักษณ์ ทองภู

นักวิชาการยุติธรรม

นางสาวกฤติมา กล้าสันเทียะ

นักสร้างสรรค์เนื้อหาความรู้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

แปลโดย

นางสาวสุดารักษ์ สุวรรณานนท์

นางสาวปริญญช สันติวงษ์

ผู้ประสานงาน

ว่าที่ ร.ต.ธีรพล ช้าววง

นักวิชาการยุติธรรม

ภาพประกอบ

นางสาวณัฐวิมล สายสุวรรณ

คณะผู้จัดทำ

นางสาวนพพร อังธารักษ์

นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ

นายกัศติพัฒน์ อนุจันทร์

นักประชาสัมพันธ์

นางสาวลลิตา คงคาอินทร์

นักประชาสัมพันธ์

นางสาวชมพูนุช ทองตุ้ม

นักพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์

นายธีรเดช งามพจนวงศ์

นักพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์

ดำเนินการผลิตโดย

กองงานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กลุ่มสื่อองค์กร)

Email: law_knowledge@oja.go.th

พิมพ์: กันยายน 2568 จำนวน 3,000 เล่ม พิมพ์ที่: บริษัท ธนาเพรส จำกัด

สงวนลิขสิทธิ์ โดย สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

ห้ามคัดลอกส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ รวมทั้งดัดแปลง แก้ไขข้อความ รูปภาพ ไม่ว่ารูปแบบหรือวิธีการใด ๆ ด้วยกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์ การถ่ายภาพ การบันทึก หรือวิธีการใด โดยไม่ได้รับอนุญาต

Download E-book :

สิล : สร้างสังคมสันติสุข (Sila : Path to Peace)

@weareoja

สารบัญ

ศีล 5 รากฐานของกฎหมายไทย	07
SDG16 กับ ศีล 5	13
ในกฎหมายมีธรรม	18
เรื่องเล่าจากนิทาน	19
• ศีลข้อที่ 1 Security of Life : สันติไว้กับคนแคะถั่งเจ็ด • ศีลข้อที่ 2 Security of Wealth : ราชันเซอ • ศีลข้อที่ 3 Security of Family : นกกระเจอบ • ศีลข้อที่ 4 Security of Speech : เด็กเสี้ยงแกะ • ศีลข้อที่ 5 Security of Health : กระต่ายกับเต่า	
บรรณานุกรม	30

คำนิยม

หนังสือ เรื่อง “สี่ล : สร้างสังคมสันติสุข” เล่มนี้ เป็นผลงานที่บูรณาการหลักคิด และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับศีล ทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ การงดเว้นจากการเบียดเบียนชีวิต การงดเว้นจากการทุจริต คิติด การงดเว้นจากการหมกมุ่นในกามารมณ์ การงดเว้นจากการพูดไม่จริง และการเว้นจากการมั่วสุมอบายมุข กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 16 ด้านสันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง

“สี่ล” หรือ “ศีล” เป็นสัญลักษณ์ของความหนักแน่น และมั่นคงในการแสดงออกทางพฤติกรรมทางกาย วาจา และจิตใจที่เปี่ยมด้วยคุณธรรมความดี ที่พลเมืองแสดงต่อกันด้วยความรัก และเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การประกอบสัมมาชีพ และใส่ใจธรรมชาติสิ่งแวดล้อม อันจะทำให้ชุมชนและสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สิ่งที่โดดเด่นของหนังสือเล่มนี้ คือ การนำเสนอเนื้อหาด้านกฎหมายและความสันติสุขของสังคมในมิติ “Security Framework” หรือความมั่นคงทั้ง 5 มิติ โดยใช้ศีล 5 เป็นกรอบสร้างความปลอดภัยแบบองค์รวม ผ่านรูปแบบที่เข้าใจง่ายด้วยการใช้ทั้งภาพอินโฟกราฟิก (Infographic) โดยการนำกฎหมายและเรื่องเล่า (Story Telling) พร้อมข้อคิดมาประกอบการอธิบายในศีลแต่ละข้อ ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจหลักธรรมที่ซับซ้อนได้อย่างสนุกสนาน ง่ายดาย และไม่น่าเบื่อ

การสร้างมูลค่าอย่างทรงพลังให้กับเรื่องเล่าต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายของศีลแต่ละข้อ เป็นวิธีการที่ชาญฉลาดในการทำให้ “กฎหมายมีธรรม” เพื่อทำให้ “ธรรมะมีชีวิต” รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสากลอย่าง SDG16 ควรจะเป็นหลักคิดทฤษฎีที่เข้าถึงได้ง่าย แต่เป็นข้อคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เหมาะกับกลุ่มคนต่าง ๆ ทุกอาชีพ ทุกเพศวัย โดยใช้ศีลข้อ 5 เป็นกรอบคิด และวิธีปฏิบัติในการสร้างคุณค่าที่ยิ่งใหญ่ต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (Meta-Precept) โดยมี “สติ” เป็นรากฐานของการเสริมสร้างสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน

เชื่อมั่นว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการทำให้ผู้คนทุกวัย ทั้งไทยและต่างประเทศเข้าใจว่า “สี่ล” เป็นรากฐานสำคัญในการเสริมสร้างสังคมสันติสุขอย่างแท้จริง

พระเมธีวชิรบัณฑิต, ศ.ดร.

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสถิติและสันติศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำนำ

องค์การสหประชาชาติ ได้ประกาศเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) โดยเป้าหมายที่ 16 หรือ “SDG16” พูดถึงเรื่อง “ความสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก” ซึ่งกำหนดรายละเอียดการสร้างสังคมที่สงบสุข การสร้างกระบวนการยุติธรรม และสถาบันที่มีประสิทธิภาพ ผ่านเป้าประสงค์ต่าง ๆ อาทิ การลดความรุนแรงทุกรูปแบบ ยุติการข่มเหง การแสวงหาประโยชน์ การทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงิน ลดการทุจริตในทุกรูปแบบ เป็นต้น เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาโลกในปี พ.ศ. 2558 - 2573

สังคมไทยในมิติทางพระพุทธศาสนา มี เเบญจศีล หรือ “ศีล 5” เป็นข้อปฏิบัติตนขั้นพื้นฐานที่ควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ใจ ให้ตั้งอยู่บนความดีงาม มีความปกติสุข โดยละเว้นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ 5 ประการ คือ 1) ละเว้นจากการฆ่า เบียดเบียน หรือทำร้ายร่างกายคนและสัตว์ 2) ละเว้นจากการถือเอาสิ่งที่เป็นเจ้าของไม่ได้ เบียดบังทรัพย์สินของผู้อื่น 3) ละเว้นจากการประพฤติผิดในกาม 4) ละเว้นจากการพูดเท็จ และ 5) ละเว้นจากการเสพของมึนเมา ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นหลักประกันความสุขสงบเรียบร้อยของสังคมทั้งด้านร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน ที่ไม่ต่างไปจากวัตถุประสงค์ของการบัญญัติ “กฎหมาย” เพื่อใช้ควบคุมพฤติกรรมและจัดระเบียบสังคม ซึ่งสำนักงานกิจการยุติธรรมได้จัดทำสมุดภาพอินโฟกราฟิกในกฎหมายมีธรรม เป็นคู่มือส่งต่อความรู้กฎหมายที่สอดคล้องกับ ศีล 5 รวมถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัดและเรื่องใกล้ตัวพระสงฆ์ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายเพื่อให้เป็นประโยชน์กับพระและฆราวาส โดยเริ่มเผยแพร่ในช่วงสงกรานต์ปีเก่า พ.ศ. 2567 และเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2568

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ขับเคลื่อน SDG16 อีกทั้งมีการกิจเผยแพร่และสร้างการรับรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้แก่ประชาชน เล็งเห็นว่า ศีล 5 ไม่ได้เป็นเพียงหลักธรรมพื้นฐานสำหรับพุทธศาสนิกชนคนไทยเท่านั้น แต่ศีล 5 ยังเป็นที่รู้จักในระดับสากลในฐานะหลักคำสอนพื้นฐานทางจริยธรรมที่เป็นคุณธรรมที่มนุษย์ทั่วโลกให้ความสำคัญและยอมรับ สำนักงานกิจการยุติธรรม จึงได้ต่อยอดเป็นหนังสือ “ศีล : สร้างสังคมสันติสุข” โดยมุ่งหวังให้หนังสือเล่มนี้ เป็นสื่อถ่ายทอดให้เห็นความสอดคล้องของความรู้กฎหมายกับหลักธรรมศีล 5 และ SDG16 ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย แต่แฝงด้วยสาระบันเทิงที่กระตุ้นให้ผู้อ่านได้จึกคิดยกระดับจิตสำนึกในการใช้ชีวิตที่เริ่มได้จากตนเอง ขยายไปสู่การดำเนินชีวิตในสังคม และมีส่วนช่วยขับเคลื่อนสังคมเคารพกติกา หรือ Culture of Lawfulness ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล

สำนักงานกิจการยุติธรรม

เบญจศีล
เบญจธรรม
กับนิติศาสตร์

บทนำ

ศีล 5 รากฐานของกฎหมายไทย

“ศีล” แปลว่า ปกติ คือทำให้คนดำรงชีวิตได้ปกติในวิถีชีวิตมนุษย์ ไม่กระทำความชั่ว ไม่เบียดเบียน และไม่ผิดกฎหมายบ้านเมือง ศีลที่จะช่วยให้เราดำรงชีวิตได้ปกติ และเป็นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนก็คือ ศีล 5 ซึ่งไม่ได้พบในพระพุทธศาสนาเท่านั้น บัญญัติ 10 ประการของศาสนาคริสต์และยูดาห์ ปัญจศีล (เบญจศีล) จึงเป็นหลักสากลที่ใช้กันทั่วไป และเป็นมนุษยธรรมให้มนุษย์ต้องถือปฏิบัติ การรักษาศีลเป็นวินัยในตนเอง ควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบกฎหมายบ้านเมืองได้อย่างไม่ต้องบังคับหรือฝืนใจ

ในทางนิติศาสตร์ที่สอดคล้องกับหลักศีล 5 “กฎหมาย” เป็นส่วนหนึ่งที่รัฐนำมาจัดทำนโยบายสาธารณะในการกำหนดจัดวางระบบระเบียบของสังคมให้มนุษย์มีสิทธิและหน้าที่ในการอยู่ร่วมกันได้ นิติศาสตร์เกี่ยวข้องโดยตรงกับพระธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แสดงไว้ในส่วนของพระธรรมวินัย หรือศีล เห็นได้จากการบัญญัติกฎหมายอาญาได้นำศีล 5 มาบัญญัติเป็นความผิดที่ต้องรับโทษ หากผู้ใดประพฤติผิดศีล 5 นอกจากจะได้รับโทษทางสังคม แล้วยังมีความผิดตามกฎหมายที่ต้องรับโทษทางอาญาด้วย การนำหลักพระธรรมวินัยมาใช้ควบคู่กับกฎหมายในการบริหารจัดการบ้านเมือง อย่างการครองชีวิตตามแนววิถีพุทธเบญจศีล เช่น บังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ให้อยู่ร่วมกันได้นั้น อย่างน้อยที่สุดต้องมีศีล 5 หรือเบญจศีล นำมาบริหารจัดการดำรงชีวิตของประชาชน ไม่ให้เบียดเบียนผู้อื่นซึ่งต้องควบคู่กับเบญจธรรม หรือ ธรรมะ 5 ที่เป็นธรรมสนับสนุนให้การรักษาศีล 5 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าเบญจศีลกับเบญจธรรมจะไม่มีกล่าวไว้ในพระไตรปิฎกโดยตรง แต่โดยเหตุที่ธรรม 5 เข้าเกี่ยวพันศีล 5 จึงเกิดการเรียกว่า “เบญจศีลเบญจธรรม” และเป็นวิชาหนึ่งในการศึกษาระดับธรรมศึกษาชั้นตรีของคณะสงฆ์ไทย

สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้จัดทำหนังสือ “ในกฎหมายมีธรรม” เพื่อให้ความรู้กฎหมายแบบเข้าใจง่ายผ่านหลักธรรมศีล 5 ที่เราทุกคนคุ้นเคย จึงขอนำตัวอย่างความรู้ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาแสดงความสอดคล้องต้องกันของ “เบญจศีลเบญจธรรม” หรือศีล 5 และ ธรรม 5 กับนิติศาสตร์ ผ่านตาราง

¹ พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. (2568)

² ปญฺมณีสํภังค์ อังคปริชญาณกุล และภานุฯ เพิ่มทันจิตต์ (2564)

³ กนกวรรณ ทองตะโก (2553)

ความสอดคล้องของเบญจศีล เบญจธรรม กับนิติศาสตร์

เบญจศีล หรือ ศีล 5 ⁴	เบญจธรรม ⁵ หรือ ธรรมะ 5 ⁶	ตัวอย่างความรู้กฎหมาย ⁷
ศีลข้อ 1 ปาณาติปาตา เวรมณี (เว้นจากการฆ่า การประทุษร้ายกัน)	เมตตากรุณา (ความรัก ความปรารถนาดี ต่อผู้อื่นและความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์)	ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย • มาตรา 289 กำหนด 7 พฤติกรรมการฆ่าที่ต้องรับโทษหนัก • มาตรา 295 - 298, 391 ทำร้ายร่างกาย ไม่อย่างง่าย ๆ แค่จ่าย 500
ศีลข้อ 2 อกุณฺณากาณ เวรมณี (เว้นจากการถือเอาของ ที่เขาไม่ได้ให้, เว้นจากการลักโกง ละเมิดกรรมสิทธิ์ ทำลายทรัพย์สิน)	สัมมาอาชีวะ (การหาเลี้ยงชีพ ในทางสุจริต)	ประมวลกฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ • มาตรา 334 - 366 ลักขโมย รับโจท

⁴ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม

⁵ พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม

⁶ รัตน ขันบุตรานนท์

⁷ สำนักงานกิจการยุติธรรม, ในกฎหมายมีธรรม

เบญจศีล
หรือ ศีล 5⁴

เบญจธรรม⁵
หรือ ธรรมะ 5⁶

ตัวอย่างความรุ้กฎหมาย⁷

ศีลข้อ 3
กาเบญจจาจา
เวรมณ
(เว่นจาการประพุด
ผดในกา, เว่นจา
การล่งละเมดลิ่งที่
ผู้อื่นรักไครหวงแหน)

กาบสังวร
(การสำรวมในกา, พอใจ
ในคู่ครอง, ความสำรวมระวัง
รู้จักยับยั้งคอบคุมตน
ในทางกากรรม, ไม้ให้หลงไหล
ในรูป, เสียง, กลิ่น, รส, และสัมผัส)

ประมวลกฎหมายอาญา ความผดเกี่ยวกับเพศ

• มาตรา 278 - 285 อนาจา

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2567

• มาตรา 1516 (1) พ้องผู้

ศีลข้อ 4
บุสาวกา เวรมณ
(เว่นจาการพุดเท็จ
โกหก หลอกลวง)

สังจะ
(การรักษาความสัตย์ ซื่อตรง
ในกาย วาจา และใจ)

ประมวลกฎหมายอาญา
ความผดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง

• มาตรา 264 - 269 ปลอมเอกสา

ความผดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง

• มาตรา 326 - 333 หมิ่นประมา

เบญจศีล หรือ ศีล 5 ⁴	เบญจธรรม ⁵ หรือ ธรรมะ 5 ⁶	ตัวอย่างความรุ้กฎหมาย ⁷
ศีลข้อ 5 สุราเบรยบชช ปาภกฐาณา เวรมณี (เว้นจากน้ำเมา คือสุรา และเมรัยอันเป็น ที่ตั้งแห่งความ ประมาท, เว้นจาก สิ่งเสพติดให้โทษ)	สติสัมปชัญญะ (ความระลึกได้และความรู้ตัวอยู่ เสมอ คือ ผิดคนให้เป็นคนรู้จัก ชั่งคิด รู้สีกตัวเสมอว่า สิ่งใดควรทำ และไม่ควรทำ ระวังมิให้เป็นคนมัวเมาประมาท)	พระราชบัญญัติให้ใช้ ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และแก้ไขเพิ่มเติม • กฎกระทรวงการทดสอบปริมาณแอลกอฮอล์ ในร่างกายของผู้ขับขี่ พ.ศ. 2567

จากตารางจะสังเกตได้ว่า ตัวอย่างการกระทำผิดศีลตามข้อ 1 - 4 มีข้อกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องเน้นไปที่ประมวลกฎหมายอาญา ในขณะที่ตัวอย่างการกระทำผิดศีลข้อ 5 เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติ / กฎกระทรวงเฉพาะเรื่อง เช่น ยาเสพติด แอลกอฮอล์ แต่หากพิจารณาให้ดีถ้วนแล้ว การกระทำผิดศีลข้อ 5 อย่างการเสพยาเสพติดหรือดื่มเครื่องดื่มมึนเมานั้นแฝงไปด้วยผลที่ทำให้เกิดการกระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 66 ความมึนเมาเพราะเสพยาหรือสิ่งมึนเมาอย่างอื่นจะยกขึ้นเป็นข้อแก้ตัว ตามมาตรา 65 ไม่ได้ เว้นแต่ความมึนเมานั้นจะเกิดโดยผู้เสพไม่รู้ว่าสิ่งนั้นจะทำให้มึนเมาหรือได้เสพยาโดยถูกขโมยให้เสพยา และได้กระทำผิดในขณะที่ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ ผู้กระทำความผิดจึงจะได้รับยกเว้นโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ถ้าผู้นั้นยังสามารถรู้ผิดชอบอยู่บ้าง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้⁸ ซึ่งอยู่ในหมวดความรับผิดชอบในทางอาญา แสดงให้เห็นว่า อบายมุขต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งเสพติด ความมัวเมาหรือแม้แต่การพนัน ล้วนแล้วแต่เป็นตัวกระตุ้นให้สติสัมปชัญญะ “ขาด” อาจนำไปสู่การสูญเสียความยับยั้งในการควบคุมตนเองให้อยู่ในสุ่ในทาง และเป็นต้นทางของการละเมิดศีลตั้งแต่ข้อ 1 - 4 ได้

⁸ ประมวลกฎหมายอาญา

สอดคล้องกับที่ พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. ได้แสดงปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “ศีล 5 ในฐานะเป็นรากฐานของกฎหมายไทย” ที่เผยแพร่ในการประชุมห้องคู่ขนานของการประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรม ครั้งที่ 22 ตอนหนึ่งว่า

“...สุรยาเสพตัตถ์นั้นทำลายสติของผู้เสพผู้ดื่ม เมื่อดื่มหรือเสพเข้าไปทำให้ครองสติไม่ได้ เมื่อครองสติไม่ได้ทำให้ไปละเมิดศีล 4 ข้อแรกในศีล 5 สุรยาเสพตัตถ์เป็นฐานของความประมาท เป็นภัยของสังคม ถ้าหากเรารักษาศีลข้อ 5 ได้ ก็เป็นฐานที่ดีในการรักษาศีลอีก 4 ข้อ ศีล 5 จึงมีองค์ประกอบชัดเจนที่มุ่งให้คนอยู่อย่างปกติ ไม่ล้ำเส้นกัน ไม่ล่วงละเมิดสิทธิในชีวิต ทรัพย์สิน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เคารพซึ่งกันและกัน เป็นสังคมในอุดมคติ กฎหมายก็ไม่ต้องบังคับใช้มากถ้าคนมีศีล 5...”⁹

ศีล 5 ในมิติของกระบวนการยุติธรรม จึงเปรียบเสมือน “ความมั่นคงปลอดภัย” (Security) 5 ประการ คือ

1. ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต (Security of Life) เคารพสิทธิมนุษยชน ปราศจากอันตราย และภัยคุกคามทั้งทางร่างกาย ชีวิต และจิตใจ
2. ความมั่นคงปลอดภัยทางทรัพย์สินและการเงิน (Security of Wealth) ที่ไม่ใช่เพียงแค่การห้ามลักทรัพย์ แต่ยังครอบคลุมไปถึงเรื่องการฉ้อโกง การก่ออาชญากรรมการเงินบนโลกออนไลน์ การทุจริตคอร์รัปชันในสังคม
3. ความมั่นคงปลอดภัยในครอบครัว (Security of Family) ซึ่งไม่จำกัดแค่การประพฤติดีในกามหรือนอกใจสามีภรรยา / คู่ครองเท่านั้น แต่หมายรวมถึงเรื่องของการไม่หมกมุ่นลุ่มหลง ไม่ล่วงละเมิดไม่คุกคาม เคารพและให้เกียรติศักดิ์ศรีของมนุษย์ทุกเพศสภาพทุกเพศวิถี ทุกวัย
4. ความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมจากการสื่อสาร (Security of Speech) ที่ไม่ใช่เพียงแค่การพูดโกหกหลอกลวง แต่ยังรวมไปถึงการพูดจากันเกลียด (Bully) ดูหมิ่นเหยียดหยามใส่ร้าย (Verbal harassment) การพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง (Hate Speech) การบิดเบือนข้อมูลสร้างข่าวปลอม (Fake News) การสื่อสารในยุคโซเชียลที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดทั้งต่อบุคคลและสังคมในวงกว้าง
5. ความมั่นคงปลอดภัยทางสุขภาพ (Security of Health) ทั้งสุขภาพกาย (Physical Health) และสุขภาพจิตใจ (Mental Health) การดื่มเหล้าบั่นทอนศักยภาพกาย ลดทอนสติและจิตใจ ทำให้กลีบแบบซาดสติ เมื่อเสพยาเสพติดเข้าร่างกาย มีผลต่อสมองส่วนคิด (Cerebral Cortex) และสมองส่วนอยาก (Limbic System) หากใช้ยาและสารเสพติดบ่อย ๆ จะทำให้สมองส่วนคิดถูกทำลาย การใช้ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลเสียไป สมองส่วนอยากจะอยู่เหนือสมองส่วนคิด ทำให้ทำอะไรตามใจตามอารมณ์ แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เกิดอาการทางจิตประสาทไม่สามารถควบคุมตนเองได้ส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคม¹⁰

“ กฎหมายควบคุมการกระทำ คือธรรมควบคุมจิตสำนึก ”

⁹ พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. (2568)

¹⁰ กรมสุขภาพจิต (2562)

ศาล
5

SDG16 กับ ศีล 5

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals (SDGs) เป็นชุดเป้าหมายการพัฒนาในระดับโลกหลังปี 2015 ที่ได้รับการรับรองจาก 193 ประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2015 ครอบคลุมช่วงระยะเวลาที่ต้องบรรลุภายใน 15 ปี เป็นทิศทางการพัฒนาที่ทุกประเทศต้องดำเนินการร่วมกันตั้งแต่ปี ค.ศ. 2016 - 2030¹¹ ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมีทั้งหมด 17 เป้าหมาย

ในส่วนของประเทศไทย กระทรวงยุติธรรมได้มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 16 หรือ SDG16 สังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก (Peace, Justice and Strong Institutions) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาในเรื่องของการเสริมสร้างสังคมสงบสุข สร้างความปลอดภัยให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างเท่าเทียม และสร้างสถาบันที่มีธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคมประชาธิปไตย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน SDG16 ถือเป็นกลไกพื้นฐานที่เปรียบดังเส้นด้ายสีทองที่คล้อง SDG ทั้ง 17 เป้าหมายเข้าด้วยกัน ภายใต้อำนาจ 12 เป้าหมายย่อย

ด้านสังคมสงบสุข (PEACE)

นิยามของสหประชาชาติ คือ **“ปลอดอาชญากรรม ลดความรุนแรง ปราศจากการทุจริต”** เป้าหมายย่อยที่เกี่ยวข้องจะว่าด้วยเรื่องของการลดความรุนแรงทุกรูปแบบและอัตราการตายที่เกี่ยวข้อง ยุติการข่มเหง การแสวงหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้องจากการค้ามนุษย์และความรุนแรง การทรมานทุกรูปแบบต่อเด็ก ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงินผิดกฎหมาย ต่อสู้กับองค์การอาชญากรรม รวมถึงลดการทุจริตและการรับสินบนทุกรูปแบบ

ด้านความยุติธรรม (JUSTICE)

มีนิยามสำคัญคือ **“เข้าถึงความยุติธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ ขจัดการเลือกปฏิบัติ”** โดยมีเป้าหมายย่อยเป็นการส่งเสริมหลักนิติธรรมทั้งระดับชาติและระดับประเทศ และสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม กำหนดสถานะทางกฎหมายสำหรับทุกคน สาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีการปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดยเป็นไปตามกฎหมายภายในประเทศและความตกลงระหว่างประเทศและส่งเสริมบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติ

ด้านไม่แบ่งแยก (STRONG INSTITUTIONS)

“ยกระดับการให้บริการและส่งเสริมการมีส่วนร่วม” เป็นการสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของทุกภาคส่วน โดยเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันระดับชาติ พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการและการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐทั้งด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบและความโปร่งใส ประชาชนมีสิทธิและโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมต่อกลไกการทำงานของรัฐทุกภาคส่วนบนพื้นฐานหลักสิทธิมนุษยชน รวมทั้งผลักดันให้ประเทศไทยมีสิทธิในการตัดสินใจในเวทีโลกอย่างเป็นรูปธรรม

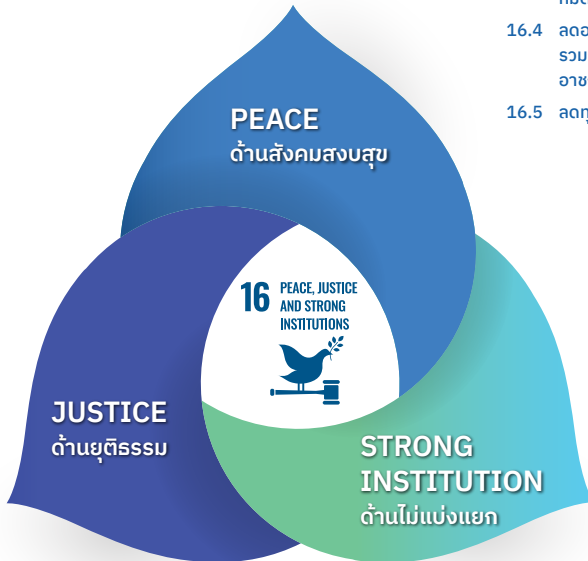
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

PEACE

ด้านสังคมสงบสุข

- 16.1 ลดความรุนแรงทุกรูปแบบ
- 16.2 ยุติการข่มเหงและการค้ามนุษย์ที่มีต่อเด็ก
- 16.4 ลดอาวุธและเงินผิดกฎหมาย รวมถึงต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรม
- 16.5 ลดทุจริตและสินบน

JUSTICE

ด้านยุติธรรม

- 16.3 ส่งเสริมหลักนิติธรรม และการเข้าถึงความยุติธรรม
- 16.9 กำหนดสถานะทางกฎหมาย
- 16.10 รับรองการเข้าถึงข้อมูล และปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน
- 16.B การบังคับใช้กฎหมาย/นโยบายไม่เลือกปฏิบัติ

STRONG INSTITUTION

ด้านไม่แบ่งแยก

- 16.6 พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพ
- 16.7 สร้างการมีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจ
- 16.8 ขยายการมีส่วนร่วม ในสถาบันโลกาภิบาล
- 16.A เสริมความแข็งแกร่ง ของสถาบันระดับชาติ

SDG16

 Peace	 Justice	 Strong Institutions
16.1 ลดความรุนแรงทุกรูปแบบและอัตราการตายให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ • ศีลข้อ 1 : Security of Life ไม่ฆ่า ไม่ทำร้าย • ศีลข้อ 5 : Security of Health ไม่เสพสุรา ไม่ทำร้าย	16.3 ส่งเสริมหลักนิติธรรมและสร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม • ศีลข้อ 3 : Security of Family ในเรื่องของความเคารพในทุกเพศทุกวัย • ศีลข้อ 4 : Security of Speech ความจริงในกระบวนการยุติธรรม	16.6 พัฒนาสถาบันที่มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ และโปร่งใสในทุกระดับ • ศีลข้อ 5 Security of Health บริหารด้วยสติ • ศีลข้อ 4 : Security of Speech ไม่หลอกลวง โปร่งใส
16.2 ยุติการข่มเหง การแสวงหาประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ และความรุนแรงต่อเด็ก • ศีลข้อ 1 : Security of Life เคารพชีวิต • ศีลข้อ 3 : Security of Family ปกป้องครอบครัว เคารพทุกเพศทุกวัย • ศีลข้อ 2 : Security of Wealth ไม่แสวงหาประโยชน์ในทางผิด	16.9 จัดให้มีอัตลักษณ์ทางกฎหมายสำหรับทุกคน รวมถึงการจดทะเบียนเกิด • ศีลข้อ 4 : Security of Speech ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน • ศีลข้อ 1 : Security of Life เคารพสิทธิขั้นพื้นฐาน	16.7 สร้างกระบวนการตัดสินใจที่มีความรับผิดชอบ ครอบคลุม มีส่วนร่วม และมีความเป็นตัวแทนที่ดี • ศีลข้อ 5 : Security of Health ตัดสินใจด้วยสติ • ศีลข้อ 3 : Security of Family เคารพในทุกเพศ ทุกวัย • ศีลข้อ 4 : Security of Speech การสื่อสารที่มีส่วนรวม
16.4 ลดการลักลอบเคลื่อนย้ายอาวุธและเงิน และต่อสู้กับอาชญากรรมที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร • ศีลข้อ 2 : Security of Wealth ไม่ลักลอบทรัพย์สิน • ศีลข้อ 4 : Security of Speech ไม่หลอกลวง ex. แก๊งค์ call center • ศีลข้อ 1 : Security of Life ป้องกันอาวุธอันตราย	16.10 สร้างหลักประกันว่าสาธารณชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีการปกป้องเสรีภาพขั้นพื้นฐาน • ศีลข้อ 4 : Security of Speech ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน	16.8 ขยายและเสริมความแข็งแกร่งของการมีส่วนร่วมของประเทศกำลังพัฒนาในสถาบันธรรมาภิบาลโลก • ศีลข้อ 4 : Security of Speech การสื่อสารที่ถูกต้อง โปร่งใส • ศีลข้อ 5 : Security of Health การบริหารและตัดสินใจในระดับระหว่างประเทศด้วยสติ

 Peace	 Justice	 Strong Institutions
16.5 ลดการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่และการรับสินบนทุกรูปแบบ • คีลข้อ 2 : Security of Wealth ไม่ยกยอกรัพย์ไม่ทุจริต • คีลข้อ 4 : Security of Speech ชื่อสัตย์ • คีลข้อ 5 : Security of Health สติในการทำงาน	16.b ส่งเสริมและบังคับใช้กฎหมายและนโยบายที่ไม่เลือกปฏิบัติเพื่อการพัฒนายั่งยืน • คีลข้อ 1 : Security of Life เคารพทุกชีวิต • คีลข้อ 3 : Security of Family เคารพในทุกเพศทุกวัย • คีลข้อ 2 : Security of Wealth บังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม ไม่เห็นแก่สินบน • คีลข้อ 4 : Security of Speech ชื่อสัตย์กฎหมายโปร่งใส	16.a เสริมความแข็งแกร่งของสถาบันเพื่อป้องกันความรุนแรงและต่อสู้กับการก่อการร้าย • คีลข้อ 1 : Security of Life ป้องกันความรุนแรง • คีลข้อ 5 : Security of Health สติในการบริหารสถาบัน / องค์กร • คีลข้อ 3 : Security of Family สถาบัน / องค์กรที่แข็งแกร่ง

หากพิจารณากรอบใหญ่ของ SDG16 จะเห็นได้ว่า คีลทั้ง 5 ข้อ ไม่มีคีลข้อใดที่หลุดออกจากกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับสากลเลย กลับยิ่งชัดเจนในมิติของ “สังคมสงบสุข” ในเรื่องการลดความรุนแรงทุกรูปแบบ ยุติการข่มเหง ที่สอดคล้องกับคีลข้อ 1 การลดการทุจริตและสินบน สอดคล้องกับคีลข้อ 2 ยุติการค้ำมนุษย์ที่สอดคล้องทั้งคีลข้อ 1 และคีลข้อ 3 กรณีที่เป็นการค้าประเวณี ส่วนมิติของ “ยุติธรรม” และมิติ “สถาบันที่เข้มแข็ง” (แปลตรงตัวจาก Strong Institutions) ก็ยังมีคีลข้อ 4 มาสนับสนุนในแง่ของ “ความจริง” ของการสื่อสารข้อมูลที่ต้องการและน่าเชื่อถือ กระบวนการยุติธรรมที่จริงใจ โปร่งใส บังคับใช้กฎหมายโดยไม่เลือกปฏิบัติ ที่ถูกกำกับด้วย “สติ” จากการไม่ละเมิดคีลข้อ 5 ไม่ดื่มหรือเสพของมึนเมา เพื่อคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางกายและสติปัญญา สามารถบริหารงานด้วยสติสัมปชัญญะ และมีการตัดสินใจที่เป็นเหตุเป็นผล

บทสรุป

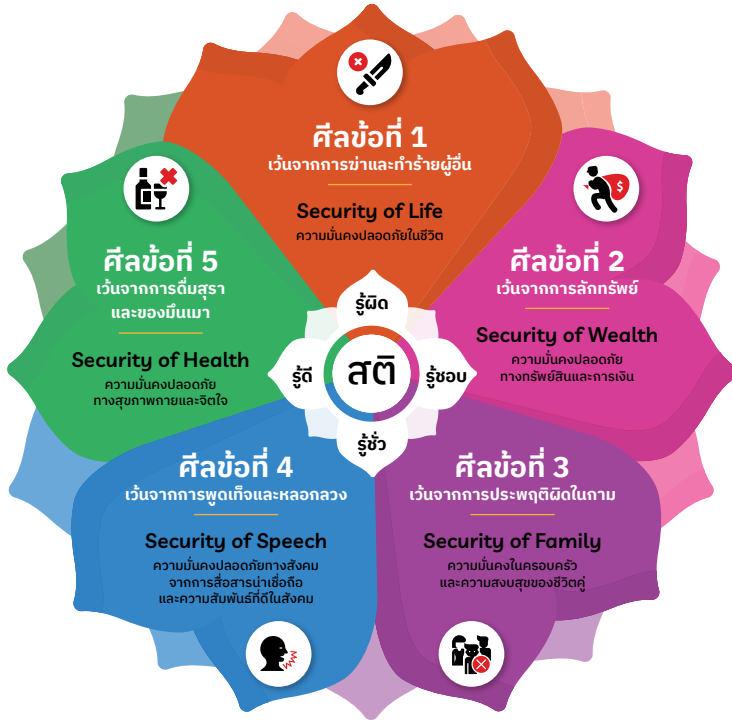
ศีล 5 สู่สังคมแห่งกติกา

สังคมไทยจะเป็นระเบียบได้ก็ต่อเมื่อคนในสังคมเคารพกติกา หรือที่เรียกว่า Culture of Lawfulness โดยทุกคนต้องปฏิบัติตามและไม่ละเมิดกฎหมาย ในขณะที่เดียวกันก็ยึดหลักศีล 5 ในการดำเนินชีวิต เพราะกฎหมายคุ้มครองภายนอก ศีลธรรมปกป้องภายใน ศีล 5 ที่เป็นดังความมั่นคงปลอดภัย จึงไม่ได้เป็นเพียงแค่หลักธรรมสำหรับการดำเนินชีวิต แต่ยังเป็นกรอบความมั่นคงของสังคมที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ 16 หรือ SDG16 ขององค์การสหประชาชาติ

ศีล 5 และ SDG16 อาจเรียกได้ว่าเป็น “ระบบป้องกัน” หรือ “Preventive System” ให้สังคมมีความเป็นปกติเรียบร้อยและปลอดภัย โดย เบญจศีล หรือศีล 5 เป็นหลักธรรมที่เน้นการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตั้งแต่ต้นทาง มีศีลข้อ 5 เป็นดัง Meta-Precept หรือศีลที่ควบคุมระบบปฏิบัติการของการดำเนินชีวิตให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ศีล 5 ถือเป็นการป้องกัน สร้างความเปลี่ยนแปลงและความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในระดับ “บุคคล” = Personal Security

ในขณะที่ SDG16 ให้ความสำคัญกับความสงบสุขและยุติธรรมที่มีเป้าหมายเป็นการแก้ปัญหาเชิงป้องกัน ลดความรุนแรงของปัญหาต่างๆ ที่ “สังคมโลก” เผชิญอยู่ = Global Security ศีลธรรมและกฎหมาย จึงไม่ใช่สิ่งที่แยกขาดจากกัน แต่เป็นระบบเดียวกันที่เสริมสร้างความมั่นคงแก่สังคมให้เป็นไปตามหลักปฏิบัติและกติกาสากลอย่างแท้จริง

ในกฎหมายมีธรรม

“ธรรมะ”

คำสั่งสอน / หลักพระพุทธ
ปฏิบัติใน ศาสนา

“ทำ”

การกระทำ หรือ การปฏิบัติ
ตามหลัก กฎหมาย

เบญจศีล (ศีล 5)

ข้อห้ามในพระพุทธศาสนา 5 ประการ
ที่พุทธศาสนิกชนควรปฏิบัติ
เพื่อให้เกิด จิตสำนึกและแนวทาง
ในการดำเนินชีวิต

กฎหมาย กฎเกณฑ์ คำสั่ง หรือข้อบังคับ

ที่มีสภาพบังคับ /ควบคุมพฤติกรรม
ของบุคคลในสังคมต้องปฏิบัติตาม

เรื่องเล่าจากนิทาน

นับตั้งแต่ยุคบรรพกาล มนุษย์ได้เรียนรู้ว่าการรวมกลุ่มเป็นหนทางสำคัญในการเอาชีวิตรอดในโลกที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ภาพเขียนบนผนังถ้ำที่ถูกค้นพบในหลายพื้นที่ทั่วโลกเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตร่วมกันของมนุษย์ในยุคดึกดำบรรพ์ ไม่ว่าจะเป็นการล่าสัตว์ การอยู่อาศัย หรือแม้แต่พิธีกรรมที่สะท้อนถึงความผูกพันและการพึ่งพาอาศัยกันในกลุ่มชนเล็ก ๆ

เมื่อกาลเวลาผ่านไป มนุษย์ได้เข้าสู่ยุคเกษตรกรรม ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร ความสัมพันธ์ทางสังคม จึงมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และในความซับซ้อนนั้นเองก็ย่อมนำมาซึ่งความขัดแย้ง ความเห็นต่าง และปัญหาในการอยู่ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สังคมสามารถดำรงอยู่ได้อย่างสงบสุข มนุษย์จึงเริ่มสร้าง **“ข้อตกลง”** ขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนภายในกลุ่ม ข้อตกลงเหล่านี้ได้กลายเป็นบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งต่อมาได้วิวัฒนาการกลายเป็น **“กฎหมาย”** ที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมในยุคปัจจุบัน

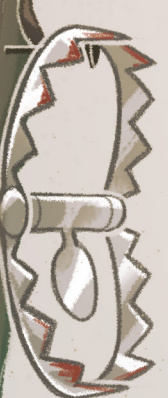
แม้ว่ากฎหมายจะเป็นกลไกสำคัญในการรักษาระเบียบ แต่เพียงกฎหมายอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้สังคมดำรงอยู่อย่างมีสันติสุข หากขาดซึ่งจิตสำนึกที่ดี ความเอื้ออาทร และความเมตตาต่อกัน องค์ประกอบเหล่านี้คือสิ่งที่ช่วยเติมเต็มช่องว่างที่กฎหมายไม่อาจเอื้อมถึง และเป็นรากฐานสำคัญของแนวคิดที่เรียกว่า **“สิทธิมนุษยชน”**

สิทธิมนุษยชน คือ หลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ว่าด้วยการให้เกียรติและเคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกัน ไม่ว่ามนุษย์จะมีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ ศาสนา เพศ ภาษา หรือสถานะทางสังคม ความแตกต่างเหล่านี้ ไม่ควรกลายเป็นข้ออ้างในการเลือกปฏิบัติหรือกีดกันสิทธิของผู้อื่น หากแต่ควรเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับและเคารพ ในฐานะความหลากหลายของมนุษยชาติ

ศีลข้อที่ 1

Security of Life

การเคารพในชีวิตและศักดิ์ศรีของเพื่อนมนุษย์ ไม่ได้เป็นเพียงหลักการในระบบกฎหมายหรือสิทธิมนุษยชนเท่านั้น แต่ยังปรากฏชัดในหลักคำสอนทางศาสนาด้วย โดยเฉพาะในพระพุทธศาสนาซึ่งมีหลักธรรม ที่เน้นความเมตตาและการละเว้นจากการเบียดเบียนชีวิตของผู้อื่น ดังที่ปรากฏใน ศีลข้อที่ 1 ปาณาติปาตา เวรมณี หมายถึง การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เพราะทุกชีวิตมีความสำคัญกับสังคมอย่างเท่าเทียมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน การพรากชีวิตจะทำให้สังคมเสื่อมโทรม ไม่ใช่ที่ปลอดภัยไม่ว่าสำหรับใครก็ตาม ความหมายของชีวิต จึงไม่ใช่เพียงสิ่งที่สำคัญแก่เจ้าของชีวิตนั้น แต่เป็นสิ่งที่สำคัญต่อสังคมด้วยเช่นกัน

ในประเทศไทยเอง แนวคิดเรื่องการเคารพสิทธิในชีวิตและเสรีภาพก็ถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับ เพื่อคุ้มครองไม่ให้บุคคลใดกระทำการละเมิดต่อร่างกาย จิตใจ หรือเสรีภาพของผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็น **ประมวลกฎหมายอาญา**¹² ที่บัญญัติความผิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย การฆ่าคน หรือการกระทำที่เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม หรือ **พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551**¹³ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากการถูกแสวงหาผลประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรม

แม้แต่เหตุการณ์ที่ดูเล็กน้อย เช่น การทะเลาะวิวาท ก็อาจเข้าข่ายความผิดตามกฎหมาย หากเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น เพราะ **“ความเป็นมนุษย์”** คือสิ่งที่กฎหมายมุ่งหวังจะปกป้อง ดังที่ปรากฏในพุทธสุภาษิตที่กล่าวไว้ว่า

“วิวาทํ ภยโต ทิสฺวา” การวิวาท มีแต่โทษ

¹² ประมวลกฎหมายอาญา

¹³ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551

สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด

สโนว์ไวท์สาวน้อยน่าสงสารหนีจากแม่เลี้ยงใจร้ายมาเจอกับเหล่าพี่น้องคนแคระทั้งเจ็ด

**“หนูชื่อสโนว์ไวท์ ขอหนูพักอาศัยที่นี้ชั่วคราว
หนีจากแม่เลี้ยงใจร้ายได้ไหม?”**

เมื่อเหล่าคนแคระได้ยินดังนั้นก็ตกลงให้สาวน้อยอาศัยอยู่ด้วย โดยมีข้อตกลงว่าสโนว์ไวท์จะต้องช่วยทำงานบ้าน

ในระหว่างที่สโนว์ไวท์อาศัยอยู่ที่นี้ เธอมักสังเกตว่า คนแคระมันออกจากบ้านแต่เช้าและกลับมืดค่ำเสมอ เสื้อผ้าก็มักมีกลิ่นคาวคละคลุ้งๆกัน

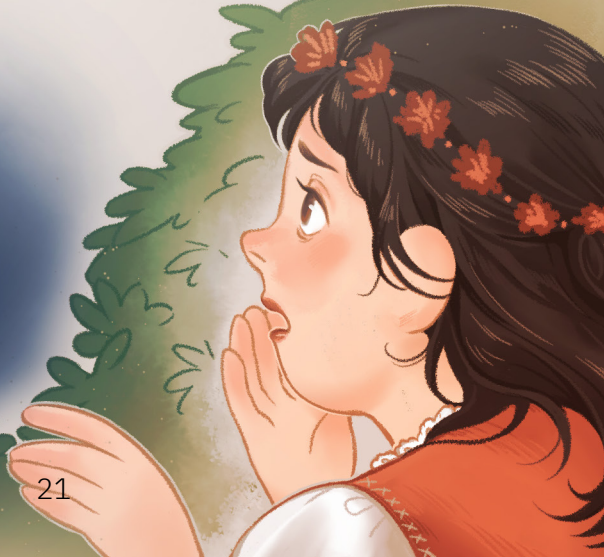
วันหนึ่งเธอจึงสงสัยและตัดสินใจตามไปดูให้เห็นด้วยตาตนเอง สโนว์ไวท์ตกใจมากจนแทบไม่เชื่อสายตาตัวเอง สิ่งที่เขาเห็นคือ คนแคระทั้งเจ็ดกำลังช่วยกันถลกหนังกระต่าย บ้างก็กำลังแล่เนื้อ เพื่อนำไปขาย แต่สิ่งที่ทำให้เธอตกใจ คือกับดักสัตว์ และกรงมากมายที่มีกระต่ายขังอยู่ด้านใน เธอรู้ได้ทันทีว่า...นี่ไม่ใช่การล่าเพื่อประทังชีวิต แต่คือการทรมานสัตว์เพื่อนำไปขาย

เมื่อเห็นดังนั้น...สโนว์ไวท์ก็เกิดความกลัวและขอออกจากบ้าน แต่คนแคระทั้งเจ็ด ไม่ยอมเพราะต้องการให้เธอเป็นสาวใช้ทำงานบ้านต่อไป จึงขังเธอไว้

แต่...สโนว์ไวท์ไม่ใช่เด็กอ่อนแอ เธอฉลาดมากพอที่จะเอาตัวรอดจากความใจร้ายครั้งนี้ได้ ในเมื่อเธอเห็นว่าการอยู่ที่นี่อาจเป็นภัยกับชีวิตของเธอ ทั้งคนแคระทั้งเจ็ดก็อึดอัด ไม่สมควรได้รับความเมตตา

วันหนึ่งเธอจึงวางยาพิษในอาหารที่ทำให้คนแคระทั้งเจ็ดกิน หลังจากสุสสำราญกับอาหารเย็นบนโต๊ะ...ไม่นานคนแคระทั้งเจ็ดก็หลับไปและไม่ตื่นขึ้นมาอีกเลย....

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า...**กรสมัดใครก่อ
กรรมนั้น...ย่อมคืนสนอง**

ศีลข้อที่ 2

Security of Wealth

ความทะเยอทะยาน

ฝึกไว้ในความมั่นคงร่ำรวยมิใช่เรื่องผิด

ความอยากได้อะไรก็มีใช้สิ่งที่ไม่เลวร้าย
ตราบดีที่ไม่รู้ค่าความเป็นเจ้าของของผู้อื่น
ดำรงตนอยู่กับหลักการของศีลข้อที่ 2
อธิณทานา เวรมณี ไม่ลักทรัพย์ของผู้อื่น
แสวงหาประโยชน์หรือใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้อง
เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สมบัติเหล่านั้น แต่ได้มา
ด้วยความสุจริตจากการประกอบสัมมาอาชีพ

หากท่านตามข่าวสารของบ้านเมือง
ในปัจจุบัน จะพบว่าในทุก ๆ วัน จะมีข่าว
ประชาชนทำร้ายร่างกายเพื่อชิงทรัพย์ ปล้นทอง
บ้างก็ใช้วิธีการโทรหาผู้สูงอายุเพื่อหลอกลาม
ข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ หรือหลอกให้ลงทุน
ซื้อสินค้าราคาแพงมาขายเพื่อหวังจะสร้างรายได้
ให้ครอบครัว กว่าจะรู้ตัวอีกทีก็สูญเสียเงินมหาศาล
ให้มีอาชีพทั่วโลกละแล้ว

แล้วมีวิชาชีพทั่วไปเหล่านั้นเคยคิดบ้างหรือไม่ ว่าผู้ที่ถูกหลอกจะได้รับผลกระทบเพียงใด

ไม่เพียงแต่เสียทรัพย์สินเท่านั้น บางรายเสียทั้ง
กำลังใจ และความหวังที่จะใช้ชีวิตต่อไปได้
กลายเป็นโศกนาฏกรรมน่าสลดเป็นบทเรียนให้สังคม

แม้ปัจจุบันจะมีหน่วยงานของรัฐ และกฎหมาย
มากมายที่บัญญัติมาเพื่อป้องกันและปราบปราม
การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ไม่ว่าจะเป็นความผิด
เกี่ยวกับทรัพย์ทั่วไปในกฎหมายอาญา
ตลอดจนการฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542¹⁴
แต่ก็ไม่อาจจะล่าใจหวังพึ่งพากฎหมาย
เพียงอย่างเดียว เพราะภัยเหล่านี้ มักเกิดขึ้นไว
และเปลี่ยนรูปแบบตลอดเวลา

ดังนั้น ทางที่ดีควรทำให้ประชาชน รู้เท่าทันภัย
และใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของการตระหนักรู้เสมอว่า
“ไม่มีสิ่งใด ได้มาโดยง่าย” ไม่โลภ หวังร่ำรวย
จากการลงทุนระยะสั้น หรือหวังจะทำมาหากิน
ด้วยวิธีทุจริต เพราะไม่เพียงจะนำพาทุกสิ่งมาสู่ตนเอง
และสังคมแล้ว การไปพัวพันกับอบายมุขเหล่านี้
ยังอาจทำให้ท่านกลายเป็นผู้มีส่วนรู้เห็นกับ
การกระทำความผิดด้วย ทำลายทั้งชีวิต
ของตนเองและผู้อื่นโดยไม่รู้ตัว

ฉะนั้น การระบับความโลภ พอใจในสิ่งที่ตนมี
และหาเลี้ยงชีพชอบ จึงเป็นวิถีทางที่ควรนำมาปฏิบัติ
ให้เป็นพื้นฐานสำคัญของชีวิต ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า

“โลภो ธมฺมานํ ปริปฺภโ”
ความโลภเป็นอันตรายต่อทุกสิ่ง

¹⁴ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ราพีเนเซล

ในเมืองหลวงแห่งหนึ่ง พระราชินีได้ให้กำเนิดเจ้าหญิงตัวน้อยแสนน่ารักนามว่า **ราพีเนเซล** แต่โชคไม่ดี เจ้าหญิงราพีเนเซลเป็นเด็กที่มีโรคและป่วยง่าย สร้างความกังวลใจให้พระราชอาและพระราชินีเป็นอย่างมาก

นานวันเข้า พระราชาก็มีรับสั่งให้ทหารออกประกาศหากใครรู้วิธีรักษาโรคของเจ้าหญิงราพีเนเซล พระราชอาจะมอบรางวัลให้อย่างงาม...หนึ่งในคนแคะจากป่าลึกกลับเมื่อเห็นประกาศก็ขอเข้าเฝ้าพระราชอาเพื่อกราบทูลว่าตนรู้วิธีช่วยเจ้าหญิงราพีเนเซล

“ข้าเคยได้ยินว่าในป่าลึกกลับมีดอกไมวิเศษของแม่แมดที่สามารถนำมดมาเป็นยารักษาได้ทุกโรค”

เมื่อพระราชอาได้ยินดังนั้น ก็มีรับสั่งให้ทหารเร่งออกตามหาดอกไมวิเศษที่ว่านั้น

“ไม่ว่าจะวิธีใด ต้องเอาดอกไมวิเศษกลับมาให้ได้”

เหล่าทหารรับพระบัญชา แล้วมุ่งหน้าไปยังป่าทันที.....

ทางฝั่งของป่าลึกกลับ แม่แมดได้ใช้ชีวิตโดยหวังว่าจะเป็นอมตะ จึงปลุกดอกไมวิเศษไว้เพื่อทำยารักษาตนเองเมื่อกลับมาถึงกระท่อม กลับพบว่าดอกไมวิเศษของตนเองถูกขโมยไป เมื่อรู้ว่าเป็นคำสั่งของพระราชอาจึงตามมาที่ปราสาท และได้พบว่าเจ้าหญิงราพีเนเซลได้ดื่มยาจากดอกไมวิเศษไปแล้ว แม่แมดโกรธมาก จึงลักพาตัวราพีเนเซลไปฝังไว้ที่กระท่อมตัวเอง โดยทิ้งท้ายไว้ว่า...

“ในเมื่อพวกเจ้าไม่รักถึงเจ้าที่เป็นเจ้าของดอกไมวิเศษ ก็จงรีบหนีหนีจากการถูกขโมยของรักไปซะ”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า
**...อย่าพึ่งโลก..ในสิ่ง
ซึ่งไม่ใช่ของตน**

สื่อข้อที่ 3

Security of Family

มนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐ... ประเสริฐด้วยสิ่งใดหากมิใช่จริยธรรม?
ความยับยั้งชั่งใจที่ทำให้มนุษย์สามารถควบคุมตนเอง ไม่ทำตามสัญชาตญาณ
หรือความปรารถนาชั่ววูบ

เช่นเดียวกับการฝึกฝนและพัฒนาคุณธรรมภายในจิตใจ ซึ่งมีได้ถูกส่งผ่าน
ทางดีเอ็นเอ แต่มาจากการอบรมสั่งสอนจากครอบครัว สถานศึกษา และการเรียนรู้
ด้วยตนเอง โดยเฉพาะครอบครัว ซึ่งเป็นด่านแรกในการปลูกฝังจริยธรรมให้กับ
สมาชิกในบ้าน การสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งและมีคุณภาพจึงถือเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญ
ที่ทำให้สังคมมีคุณภาพและประชากรในสังคมเติบโตขึ้นอย่างมีคุณธรรม

สมาชิกคนสำคัญในครอบครัวที่จะได้รับการปลูกฝังจริยธรรมนี้ คือ...เด็ก

องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือ UNICEF รายงานว่า เด็กที่ถูกกระทำ
รุนแรงบางส่วนอาจกลายเป็นผู้พิการ ตั้งครรภ์ หรือเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้
ในระยชวเด็กเหล่านั้นอาจมีปัญหาด้านอารมณ์ การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคม
ต่อต้านสังคม มีแนวโน้มที่จะซึมซับความรุนแรงไปกระทำกับผู้อื่น จนกระทั่ง
อาจกลายเป็นอาชญากรได้ในที่สุด¹⁵

แม้ในปัจจุบันกฎหมายจะมีส่วนในการช่วยกำหนดบทบาทของครอบครัว
รวมทั้งพิทักษ์สิทธิของเด็กแล้ว ดังเช่นกฎหมายที่สะท้อนจากประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 แต่คงดีกว่า
หากกฎหมายเหล่านี้จะถูกใช้เป็นทางเลือกสุดท้ายในการเลี่ยนดูอนาคตของชาติ

ในฐานะผู้ใหญ่จะปกป้องเมล็ดพันธุ์ที่รอการเติบโตได้อย่างไร

เด็กก็เหมือนเมล็ดพันธุ์ที่รอการเติบโต ในฐานะผู้ใหญ่จึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตน
ให้เป็นตัวอย่างที่ดีของเด็ก สร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโต เลี่ยนดู
ด้วยความรักและความเอาใจใส่

¹⁵ UNICEF. (2022). Violence against children. (online)

¹⁶ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย. (2565).

ภูมิหลังการตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย.

นอกจากนี้ จากผลสำรวจสถานการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก และเยาวชนไทย¹⁶ จะเห็นได้ว่าเด็กที่เติบโตมาในครอบครัว ที่มีทั้งพ่อและแม่จะมีโอกาสถูกกระทำรุนแรงทางเพศน้อยกว่า เด็กที่เติบโตมากับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่

ดังนั้นสิ่งสำคัญอีกประการที่จะทำให้สถาบันครอบครัว มีความเข้มแข็งได้ คือความสัมพันธ์อันดีระหว่างคู่ชีวิต

ปิตวาทารัก

เทคโนโลยี เชื่อมให้ผู้คนที่อยู่ห่างไกลกันสามารถสื่อสารกัน ได้ง่ายขึ้น ทั้งยังช่วยให้ผู้คนมีโอกาสทำความเข้าใจกันผ่านแอปพลิเคชัน ต่าง ๆ จนเป็นจุดเริ่มต้นความสัมพันธ์ที่มากมายและเป็นเทรนด์ ความสัมพันธ์หลายรูปแบบ

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์สะดวกรักเหล่านี้ อาจไม่คงทนยั่งยืน ตามแบบฉบับความสัมพันธ์ดีไม่เข้ายอตของกระบองยอดเพชร

ก็ด้วยเทคโนโลยีนี้แหละที่ทำให้หลายสิ่งกลับตาลปัตร สิ่งที่เคยยากเปลี่ยนเป็นง่าย คู่รักที่เคยเลิกกันยากก็เลิกกันง่ายขึ้น

แถมยังมีเทรนด์ ‘คนคุย’ ที่แม้แต่คนมีคู่แล้วก็มีคู่ร่วม เข้าร่วมเทรนด์อย่างไม่ลืมหูลืมตา จากเคราฟซิงกันและกันกลายเป็น ไม่ให้เกียรติดกัน

นี่เอง...จึงอาจเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้หลายสถาบันครอบครัว

ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่ท่านมีคู่ครองแล้ว จงตระหนักไว้เสมอว่า การกระทำแม้เพียงชั่ววูบก็อาจเผาไหม้ความทรงจำดี ๆ ที่มีร่วมกันมา ในความสัมพันธ์ได้ไฉนพริบตา ดังสุภาษิตว่า

**“เหตุทิ ราศสโม อคฺคิ”
ไม่มีไฟใดเสมอด้วยไฟราคะ**

**ตามหลักศีลข้อที่ 3
กามสุ มิจฉารจา เวรมหิ**

นกกระจาบ

กาลครั้งหนึ่ง มีครอบครัวนกกระจาบคู่รักหากินทำรังอยู่ในป่า

อยู่มาวันหนึ่งแม่นกกระจาบต้องอยู่รังเสี่ยงลูก จึงออกหาอาหารด้วยตนเองไม่ได้ ฝ่ายพ่อนกกระจาบ ก็อาสารับหน้าที่หาอาหารกลับมาที่รัง

ระหว่างออกหาอาหาร...พ่อนกกระจาบได้เจอกับนกมากมาย ก็เกิดเพลิดเพลินไปกับความตื่นตาตื่นใจตรงหน้า จนลืมแม่นกกระจาบไปชั่วคราว

ฝ่ายแม่นกกระจาบเมื่อเห็นว่าพ่อนกกระจาบหายไปนาน จึงเกิดความร้อใจ นึกเสียใจว่าพ่อนกกระจาบ คงไปติดนกสาวตัวอื่นแล้ว

ทันใดนั้นเอง...สโนไวท์ที่เดินผ่านมาก็ได้บอก แม่นกกระจาบว่า เห็นพ่อนกกระจาบกำลังจับอยู่กับนกสาวตัวอื่น

ได้ยินดังนั้น แม่นกกระจาบจึงหอบลูกบินหนีไปที่อื่น

เมื่อพ่อนกกระจาบบินกลับมาที่รัง จึงรู้ว่าครอบครัว ของตนได้พลั้งพลาดไปแล้ว เพราะความหลงใหล ในกามารมณ์ชั่ววูบชั่วคราวของตน

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การไม่ตั้งมั่นในคู่ครอง หลงประพฤติดิฉันในกาม นำมาซึ่งหายนะแก่ครอบครัว

...อย่าให้หงจกริบเป็นดอกบัว...

สี่ข้อที่ 4

Security of Speech

คำพูดเป็นพลังมหัศจรรย์ สามารถให้พลังชีวิตกับผู้คน โดยการให้กำลังใจ หรือแสดงความเอื้ออาทร ขณะเดียวกันก็สามารถทำลายบุคคลได้...ไม่ว่าด้วยการดูถูก เหยียดหยาม การใส่ความ และการนำความลับไปเผยแพร่ให้เกิดความเสียหายเสียความมั่นใจ การพูดไม่มีค่าใช้จ่ายจึงไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ แต่ทว่ารู้ไม่ว่าในทางกฎหมาย การใช้คำพูดสร้างความเดือดร้อนเสียหายให้ผู้อื่นนั้น มีราคาความเสียหายที่ผู้กระทำความผิดต้องจ่าย

การกระทำความผิดที่มีการพูดเป็นองค์ประกอบ พบได้เป็นจำนวนมากไม่น้อย ในปัจจุบัน สืบเนื่องจากความเจริญทางเทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน จึงทำได้ง่าย ดังนั้น การกระทำความผิดด้วยเทคโนโลยีจึงเพิ่มขึ้นด้วย โดยอาจมาในรูปแบบการแสดงข้อความในลักษณะกลั่นแกล้ง ส่งผลเชิงลบต่อความรู้สึกของผู้ที่รับข้อความ หรือเรียกอีกชื่อว่า Cyber Bullying ซึ่งเข้าข่ายเป็นการหมิ่นประมาท หรือการดูหมิ่น อันมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

แม้จะออกห่างจากกฎหมายของสังคมเข้ามาใกล้กับความเป็นมนุษย์มากขึ้น การโกหกก็ไม่เพียงแต่ส่งผลเสียกับผู้รับสารเท่านั้น แต่ยังเป็นอริกับผู้ที่โกหกเองด้วย ดังเช่นวลีคุ้นหูคนไทยอย่าง **“สวรรค์อยู่ไหนก็รกอยู่ใหล่”** ผู้โกหกหาต้องรอเวลาได้สัมผัสกับกรรโชกอย่างใด เพราะวลีนี้เป็นเพียงการเปรียบเทียบว่าผู้ที่กระทำความผิดย่อมรู้้อยู่แก่ใจของตนว่าได้กระทำสิ่งชั่วร้ายต่อผู้อื่น นรคนนั้นใช่ว่าจะคิดสถานที่สมมติที่ไม่มีจริง แต่ไฟแห่งทุกข์จะแผดเผาให้ผู้โกหกต้องจมอยู่กับความรู้สึกไม่สบายใจจากการกระทำผิดของตนเอง เป็นความรู้สึกจริงที่สัมผัสได้ทุกขณะที่มีลมหายใจ... ผลของการผิด **สี่ข้อที่ 4 มุสาวาท เวนมณี**

มีคำพูดที่ว่า...ผู้ที่โกหกจะต้องโกหกต่อไปเรื่อย ๆ เพื่อไม่ให้คนฟังจับได้

ฉะนั้น บุคลิกที่แสดงออกมาจึงมักไม่สง่าผ่าเผย นานวันเข้าเมื่อผู้อื่นล่วงรู้ว่าผู้นั้นโกหก ไม่มีสิ่งจูงใจในการใช้ชีวิต ผู้นั้นก็จะเสื่อมความน่าเชื่อถือไปในที่สุด ดังพุทธศาสนสุภาษิตว่า

หาสมุเส อลิกวาทิน ไม่ควรไว้วางใจในคนพูดพล่อย
ที่น่าเข้าข้างต้องอยู่กับความรู้สึกหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจใครต่อไปตลอดกาล

An illustration of a brown wolf with a red tongue and sharp teeth, chasing a flock of white sheep with blue eyes. The scene is set in a grassy field with a large white cloud in the foreground. The wolf is on the left, and the sheep are on the right, running away from it.

เด็กเลี้ยงแกะ

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ชาวบ้านมีนิสัยโอบอ้อมอารีต่อกัน หากเพื่อนบ้านคนใดเจอปัญหา เพื่อนบ้านคนอื่น ๆ ก็มักให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

อยู่มาวันหนึ่ง เด็กชายเลี้ยงแกะได้นำแกะของตนมาเลี้ยงที่ทุ่งหญ้าท้ายหมู่บ้าน ซึ่งนึกครึ้มใจอยากรู้ว่า ชาวบ้านในหมู่บ้านนี้จะใจดีแบบที่เขาสื่อหรือไม่ จึงวิ่งเข้าไปในหมู่บ้านแล้วตะโกนเสียงดัง

“ช่วยด้วยๆ หมาป่ามันจะกินแกะของข้าแล้ว”

เมื่อได้ยินเสียงร้องของเด็กเลี้ยงแกะ ชาวบ้านก็ต่างงูจูงออกมาช่วยด้วยความเต็มใจ พอไปถึงทุ่งหญ้าก็เห็นว่าแกะกำลังกินหญ้าอย่างปกติ ไม่มีร่องรอยของหมาป่าแต่อย่างใด จึงรู้ว่า เป็นเพียงการกลั่นแกล้งของเด็กเลี้ยงแกะเท่านั้น

เด็กเลี้ยงแกะหัวเราะชอบใจในผลงานตนเอง ราพันเซลที่อยู่ในเหตุการณ์จึงออกปากเตือนด้วยความหวังดีว่า **“อย่าทำแบบนี้อะ อีกหน่อยถ้าเธอเจอปัญหาขึ้นมาจริง ๆ จะไม่มีใครเชื่อเธอเลยอะมามาช่วยเธอนะ”** แต่เด็กเลี้ยงแกะก็ไม่ใส่ใจ เพราะคิดว่าเป็นเพียงการเล่นสนุกเท่านั้น ไม่ได้มีใครเดือดร้อนสักหน่อย

จนมาวันหนึ่ง เด็กเลี้ยงแกะก็พาแกะมากินหญ้าที่ทุ่งหญ้าท้ายหมู่บ้านเหมือนเดิม โชคร้ายที่ครั้งนี้หมาป่ามาไล่กินแกะจริงๆ เด็กเลี้ยงแกะจึงวิ่งเข้าไปในหมู่บ้านเพื่อขอความช่วยเหลือจากชาวบ้าน แต่ครั้งนี้ไม่มีใครชาวบ้านออกมาช่วยแม้แต่คนเดียว เพราะคิดว่า โคนเด็กเลี้ยงแกะหลอกเหมือนครั้งก่อน

สุดท้ายหมาป่าจึงกินแกะในฝูงไปจนหมด...

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า...

คนปั้นหน้าเป็นตัว ย่อมไม่มีใครเชื่อ

ข้อที่ 5

Security of Health

คุณเคยสงสัยหรือไม่ ว่าทำไมหน่วยงานของรัฐจึงมีโครงการมากมายที่รณรงค์ให้ประชาชน
“**เมาไม่ขับ**” หรือทำไมต้องมีการตั้งจุดพักรถช่วงเทศกาล

นั่นเป็นเพราะหากคุณอยู่ในอาการง่วงหรือมีเมามา ความสามารถในการตัดสินใจของคุณ
จะลดลง หรือพูดให้เข้าใจง่ายก็ คือ คุณกำลังมีสติไม่มากพอที่จะรับผิดชอบต่อชีวิตของตัวเอง
รวมถึงชีวิตของผู้ร่วมใช้ถนนคนอื่น

จากข้อมูลสถิติที่กรมคุมประพฤติเปิดเผยว่า ช่วงเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ 10 วันอันตราย
(27 ธันวาคม 2567 - 5 มกราคม 2568) มีคดีคุมประพฤติทั้งสิ้น 7,654 คดี ที่น่าตกใจคือเป็นคดี
ที่เกิดจากการขับรถขณะมีเมามากถึง 7,306 คดี¹⁷ และหากพิจารณาจากสถิติของเหยื่อผู้บาดเจ็บ/
เสียชีวิต จะพบว่ามีความเชื่อมโยงถึงเฉลี่ยชั่วโมงละ 1 คน ที่ต้องได้รับผลกระทบจากผู้ที่มีสติ
และขาดความรับผิดชอบต่อสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้น คงปฏิเสธไม่ได้ว่า “**สติ**” เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์
ทั้งที่สะท้อนผ่านหลักการทางกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551¹⁸
หรือพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522¹⁹ และหลักของศาสนาที่พยายามปลูกฝัง
ให้ประชาชนหลีกเลี่ยงจากอบายมุข เจกเช่น **ข้อที่ 5 สุราเมษมัยขปมา ักฎฐาา วมณห์**
ที่ว่าด้วยการละเว้นจากสิ่งที่จะทำให้ลุ่มหลงขาดสติ ไม่ว่าจะเป็นการพนัน สุรา ยาเสพติด พร้อมโอวาท
กับภยานะทางสุขภาพและทรัพย์สิน เพื่อให้ได้มีความสุขชั่วครวกับการเสพอบายมุขเหล่านั้น

ในทางกลับกัน หากแสวงหาความสุขที่แท้จริง ก็จงใช้ชีวิตอย่างไม่ละทิ้งสติ พึงระลึกถึง
ผลที่จะตามมาเสมอ โดยง่ายที่สุดคือ การใช้ชีวิตให้ห่างไกลจากอบายมุขทั้งปวงที่ชักจูงคุณออกห่าง
จากเส้นทางแห่งสติ สมดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า

“สติมา สุขเมธ” คนมีสติย่อมได้รับความสุข

¹⁷ เดลินิวส์. (2568). ปีใหม่เมาขับยังแถมปคุมประพฤติ.

¹⁸ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

¹⁹ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522

กระต่ายกับเต่า

ณ งานวิ่งมินิมาราธอนในป่าหิมพานต์
กระต่ายได้วิ่งแข่งกับเต่า ด้วยความที่เต่า
เป็นสัตว์เชื่องช้า จึงทำให้กระต่ายวิ่งแข่ง
ไปได้ไกลกว่า

ระหว่างจุดพักดื่มน้ำ จุดแจกขนมจุด
สุดท้ายจนถึงเส้นชัย กระต่ายสะดุดตา
กับโดนัทหลายรสชาติ กระต่ายมองกลับไป
ไม่เห็นเต่าแม้แต่เงา ก็ยิ่งมั่นใจว่าตัวเอง
วิ่งเร็วกว่า จึงเกิดความคิดว่า...

**“อีกตั้งนาน กว่าเต่าจะวิ่งมาถึงเรา
ยังใ้เราก็กินเร็วกว่าอยู่แล้ว พวกโดนัทก็
เพิ่มพลังให้สบายใจดีกว่า”** หารู้ว่าโดนัท
แสนขยันนั้น เป็นโดนัทเคลือบยาพิษ
จากร้านของแม่มดที่ผู้ใดกินเข้าไป
ต้องลุ่มหลง ขาดสติ และหยุดกินไม่ได้

ขณะที่กระต่ายกำลังเพลิดเพลินกับ
การกินโดนัทจนขาดสติ ทันใดนั้น...
เต่าก็ได้วิ่งสุดกำลังผ่านหน้ากระต่าย
และยึดหัวเข้าเส้นชัยได้ในที่สุด
กระต่ายเห็นดังนั้น ก็พยายามหักห้ามใจ
หยุดกินและวิ่งเข้าหาเต่า ด้วยความหิวเสีย
กับความพ่ายแพ้

ด้วยฤทธิ์ของโดนัทเคลือบยาพิษ
กระต่ายลงมือทำร้ายเต่าอย่างขาดสติ
แม้กรรมการและผู้คนรอบข้างจะเข้ามาห้าม
และพยายามเตือนสติอย่างไร กระต่ายก็
ไม่สามารถระงับอารมณ์ของตนเองได้

ในที่สุด...กระต่ายถูกเกลียด
จากผู้คนในงานวิ่งและถูกตัดสิทธิ์
ไม่ให้ลงแข่งขันอีกต่อไป เมื่อฤทธิ์ของ
ยาพิษหมดลง กระต่ายก็ตระหนักได้ว่า...
ตนเองไม่ได้พ่ายแพ้เต่า เพราะเต่าวิ่งเร็วกว่า
แต่แพ้ให้ปีศาจความลุ่มหลงของตนเอง...
ถึงแม้จะเป็นเพียงชั่ววูบ ก็น่าหยิน
มาสู่ชีวิตได้

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า... ผู้ไม่มีสติ
ในการใช้ชีวิต ลุ่มหลงไปกับอบายมุข
ย่อมพบกับความวิบัติ

**“สติ เป็นเครื่องตั้งในโลก”²⁰
สติ โลกสุมิ ชาโคร**

²⁰ พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ 15
พระสุตตันตปิฎกเล่มที่ 7 (ฉบับมหาจุฬาฯ)
สังยุตตนิกาย สคคารวรรค ข้อ : 80 หน้า : 85

บรรณานุกรม

หนังสือ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2539) พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2567) ในกฎหมายมีธรรม. ธนาเพรส.

สำนักงานกิจการยุติธรรม. (ม.ป.ป.) รายงานผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 16 ประจำปี 2566.

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน). (2565). *Troubled childhood*

ภูมิหลังการตกเป็นเหยื่อความรุนแรงของเด็กและเยาวชนไทย. (ม.ป.ท.)

จาก <https://www.tijthailand.org/uploads/publication/file/20240902/th-abdeghjmops3.pdf>

หนังสือพิมพ์ออนไลน์

ปีใหม่เมาซังยังแถมปีคู่ประพตติ. (2568, 7 มกราคม). เดลินิวส์.

จาก <https://dol.thaihealth.or.th/Media/Pdfview/6f02e17d-85cc-ef11-858e-b76bc522b1fb>

บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ปัญญนิธินธ์ องค์ปรัชญากุล และกฤษฎี เพิ่มทันจิตต์. (2564) นิติศาสตร์กับการครองชีวิตวิถีพุทธเบญจศีล. วารสารวิจัยวิชาการ, ปีที่ 4 (ฉบับที่ 2), 261 และ 264. จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/209358>

เว็บไซต์

กรมสุขภาพจิต. (2562). พี่ยาหนักทำ “สมองติดยา” ถึงขั้นโรคสมองพิการถาวร.

สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2568 จาก <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=29747>

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พิมพ์ครั้งที่ 12 พ.ศ. 2546

จาก https://84000.org/tipitaka/dic/d_item.php?i=239

สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2024). ในกฎหมายมีธรรม. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2568

จาก <https://justicechannel.org/e-book/nai-kotmai-mitham>

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา. ประมวลกฎหมายอาญา.

จาก <https://searchlaw.ocs.go.th/council-of-state/#/public/doc/cGFqZ1lmZFpjSzUyM3BFY0Z2TVJ0Zz09>

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2553). เบญจธรรม. สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2568
จาก http://legacy.orst.go.th/?page_id=147

สหประชาชาติ ประเทศไทย. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย สันติภาพ ยุติธรรม และ
สถาบันที่เข้มแข็ง. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2568 จาก <https://thailand.un.org/th/sdgs/16>

SDG MOVE. (2023). **Goal16: Peace Justice and Strong Institution.**
สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2568 จาก <https://www.sdgmove.com/2016/10/07/goal-16-peace-justice-and-strong-institution/>

SDG MOVE. (ม.ป.ป.). ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ SDGs. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2568
จาก <https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/>

UNICEF. (2022). Violence against children. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2568
จาก <https://data.unicef.org/topic/child-protection/violence/>

สื่อสังคมออนไลน์

สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2568, 20 พฤษภาคม). ปาฐกถาพิเศษ หัวข้อ “ศีล 5 ในฐานะเป็นรากฐาน
ของกฎหมายไทย : พระพรหมบัณฑิต, ป.ธ.9, ศ.ดร.” [วิดีโอ]. ยูทูบ.
จาก <https://www.youtube.com/watch?v=ss9yfe793hA>

“สังคมเคารพกฎหมาย”